

Informační kniha

MADEIRA

Srdečně Vás
vítáme na ostrově

MADEIRA

Přejeme Vám příjemné prožití dovolené!

Obsah

Poznejte to nejlepší z Madeiry	str. 4
Časový posun	str. 5
Státní zřízení	str. 5
Historie	str. 5
Geografie	str. 6
Klimatické podmínky	str. 7
Hospodářství	str. 7
Flóra	str. 7
Fauna	str. 8
Obyvatelstvo	str. 8
Jazyky	str. 8
Kuchyně	str. 9
Nápoje	str. 11
Pláže	str. 12
Doprava	str. 13
Peníze a měna	str. 15
Internet	str. 15
Pošta	str. 15
Telefonování	str. 15
Kontakty na úřady	str. 16
Bezpečnost a kriminalita	str. 16
Sporty	str. 17
Zábava, noční život	str. 18
Restaurace	str. 18
Voda	str. 18
Slovníček	str. 19
Zdravotní péče	str. 20
Nakupování	str. 20
Spropitné	str. 21
Elektrický proud	str. 21
Zajímavá místa	str. 22

Poznejte to nejlepší z Madeiry

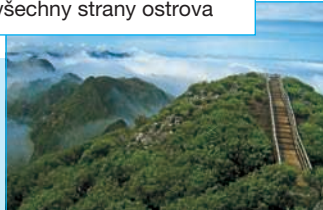
Porto Moniz

- malebná vesnice na severozápadním cípu ostrova
- láká turisty především krásnými jezery vybudovanými v pobřežních skalách

Pico Ruivo

- střed ostrova tvoří impozantní hory s krásnou přírodou
- nejvyšší hora ostrova měří 1 862 m
- může se stát cílem krásné hřebenové túry s neopakovatelnými výhledy na všechny strany ostrova

Květinové slavnosti

- na Madeire se v průběhu celého roku koná řada slavností a festivalů
- květinové slavnosti jsou nejpoblárnější
- centrum hlavního města Funchal je vyzdobeno nádhernými živými květinami

MADEIRA

Porto Santo – pláž Praia Porto Santo

- tato pláž je největším lákadlem celého ostrova
- je dlouhá 9 km a má nádherný světlý přírodní písek, kterému se přisuzují i léčivé účinky
- rozprostírá se mezi hlavním městem Vila Baleira a letoviskem Ponta Calheta, které je oblíbeným místem s restauracemi a bary

Levády

- unikátní zavlažovací kanály, kterých je na ostrově přibližně 2 500 km
- kolem některých z nich vedou nádherné turistické trasy

Funchal

- hlavní město ostrova Madeira nabízí velké množství turistických zajímavostí
- malebné uličky se spoustou kaváren, restaurací, taveren, muzeí a historických paláců
- možnost návštěvy botanické zahrady

🕒 Časový posun

Na Madeiře je o 1 hodinu méně než v České republice.

🇵🇹 Státní zřízení

Madeira je autonomní region Portugalska. Portugalsko je parlamentní republika.

🚢 Historie

Již od roku 1325 jsou ve starých námořních mapách záznamy o existenci Madeiry, stejně jako Kanárských ostrovů. Až do roku 1418 neexistovaly přesné údaje o souostroví. To se změnilo s příjezdem portugalských mořeplavců Joãa Gonçalves Zarca a Tristãa Vaz Teixeira pod vedením prince Jindřicha Mořeplavce. Ti se k ostrovům dostali pravděpodobně náhodou, když je sem během jedné průzkumné plavby v Atlantiku zanesla silná bouře. Bezpečné místo na zakotvení našli na ostrově, který posléze pojmenovali Porto Santo. V dále však viděli další hornatý neznámý ostrov, a tak se sem o rok později, na přání a náklady prince Jindřicha, vrátili. Tehdy objevili i překrásný zelený ostrov, který pokrývaly lesy – Madeiru. V portugalštině znamená madeira dřevo.

V dalších letech se na ostrově usadilo mnoho nových osadníků. Využívali madeirskou úrodnou půdu a během prvních let přišli díky pěstování cukrové třtiny brzy k velkému bohatství. Otroci zakládali terasovitá pole, první stezky a zavlažovací kanály (levadas), které jsou dodnes vidět na prudkých úbočích hor. Ani v současnosti Madeiřané nenechávají ladem žádný kousek země. Pěstují hrozny, banány a exotické květiny.

V 19. století se Madeira stala oblíbeným zimním střediskem Seveřanů. Po zavedení pravidelné letecké dopravy pak byla zpřístupněna i pro zbytek světa.

Geografie

Madeiru najdeme asi 580 kilometrů od afrického pobřeží a asi 900 kilometrů od evropského kontinentu. Mimo ni je obydlený ještě ostrov Porto Santo, který leží 43 kilometrů severovýchodně od Madeiry. Směrem na jihovýchod můžeme při dobré viditelnosti spatřit i cca 30 km vzdálené Ilhas Desertas (Pusté ostrovy) a na půl cesty mezi Madeirou a Kanárskými ostrovy jsou ještě Ilhas Selvagens (Divoké ostrovy). Obě zmiňované skupiny ostrovů patří také k souostroví Madeira, ale jsou neobydlené.

Pobřeží Madeiry je hodně členité. Vysoké hory se táhnou napříč celým ostrovem a mnohé oblasti hornatého vnitrozemí zůstávají civilizací nedotčené. Nejvyšším vrcholem ostrova je Pico Ruivo (1 862 m). Úrodná Madeira má bohatou flóru téměř všech vegetačních pásem. V zátokách jsou malé rybářské přístavy s oblázkovými plážemi. Přírodní písčiná pláž je například Prainha na východě od města Machico u Caniçalu, uměle vytvořené pláže se zlatým pískem našli v oblasti Calheta a Machico.

Klimatické podmínky

Klima je mírné, bez velkých výkyvů. V zimě je průměrná teplota okolo 18 °C, v létě kolem 25 °C. Nejstabilnější počasí je na jižní straně ostrova. Deštivější dny přichází hlavně v podzimních a jarních měsících. Větší rozdíly v počasí jsou v horách. Tam je počasí drsnější, teploty nižší a častěji se tvoří mlha nebo prší.

Hospodářství

Na terasovitých polích, podobně jako třeba v Číně, se pěstuje už po staletí kromě jiného cukrová třtina a hrozny nebo banány. Z ručních prací se ještě zachovala výroba proutěného nábytku a košíků nebo vyšívaní ubrusů a dalšího textilu (výšivka s názvem madeira). Většina obyvatel ostrova žije ve městech, kde jsou lepší výdělků. Zásadním zdrojem příjmu je samozřejmě cestovní ruch.

Flóra

Díky klimatu a vlhkému podnebí se na ostrově daří bujně vegetaci. Veliké bohatství pro Madeiru zde představují hlavně zachovalé porosty původního vavřínového pralesa Laurissilva, kde se nachází spousta zajímavých a endemických druhů rostlin. Kromě původní flóry jsou na ostrově i rostliny exotické, typické pro jižní Afriku nebo Ameriku, a společně tvoří úžasné zahrady. Symbolem Madeiry jsou strelicie, protey a orchideje.

Fauna

Madeira nemá příliš bohatou faunu, ale přesto zde není o zajímavé druhy nouze. V porostech pralesa Laurissilva nebo v horách najdete především endemické druhy ptactva a hmyzu. Dále tu žijí hlavně mořští savci (velryby, delfíni a další), kteří u madeirských břehů hledají odpočinek a potravu. Ještě zde narazíte na malé ještěrky vyhřívající se na kamenech i zdech domů. Sem tam uvidíte toulavého psa. Na pastvinách se můžete setkat s krávy, kozami a ovci.

Obyvatelstvo

Od počátku své historie je Madeira ostrovem, kde se již s prvním obydlováním průběžně setkávají a střídají různé národnosti jako Portugalci, Italové, Vlámové, Francouzi, Španělé, nebo Angličané. V určitém období zde působili i Maurové nebo černí otroci. Dnes tu žije přibližně 255 tisíc obyvatel a na sousedním ostrově Porto Santo přibližně 5 tisíc obyvatel.

Jazyky

Úředním jazykem je portugalština. Původně vznikla z latiny a spolu se španělštinou, francouzštinou, italštinou nebo rumunštinou patří do skupiny románských jazyků.

Kuchyně

Na portugalském jídelníčku vítězí ryby, ale setkáme se i s chutnou úpravou různých druhů mas. Hojně se využívá olivového oleje a česneku. Madeiřané mají rádi velmi husté zeleninové, luštěninové a rybí polévky. Zahušťují je bramborovým nebo zeleninovým pyré.

Z rybích specialit je velmi oblíbená espada preta – tkaničnice tmavá (někdy nesprávně nazývaná šupinoploutvec), kterou můžete ochutnat na několik způsobů. Se smaženým banánem, krevetovou omáčkou nebo třeba s dušenými rajčaty a cibulí.

Určitě se setkáte i s regionálním jídlem espetada. To je hovězí maso naložené v česneku, vavřínových listech a s hrubou solí grilované jako špíz. Další variací espetady je mnoho. Připravuje se i z kuřecího masa, z kalamárů apod.

Jako příloha se kromě tradičních (brambory, rýže, chléb) často podává milho frito – smažená kukuřičná hustá kaše. Pro nás možná trochu zvláštní úprava, ale pokud ji vyzkoušíte, určitě vám bude chutnat.

Typická jídla

Polévky – sopas

Caldo verde – hustá zelná polévka, často s uzeninou

Canja de galinha – slepičí vývar

Sopa de tomate e cebola – hustá rajská polévka s cibulí (většinou s vařeným vejcem)

Sopa de legumes – hustá zeleninová polévka

Sopa de peixe – rybí polévka

Sopa de mariscos – polévka z mořských živočichů

Açorda de alho – česneková polévka

Ryby – peixes

Espada – espada – tkaničnice tmavá

Sardinha assada – grilované sardinky

Bacalhau – treska

Bife de atum – biftek z tuňáka

Pescada assada – pečená ryba (pescada = štikozubec obecný)

Filetes de pescada – rybí filé

Truta assada – pečený pstruh

Dary moře – marisco

Arroz de marisco – rýže s mořskými plody

Lapas grelhadas – grilované přílipky

Lulas recheadas – plněné kalamáry

Polvo seco assado nas brasas – sušená chobotnice pečená na dřevěném uhlí

Lagosta – langusta, humr

Camarões na plancha/grelhados – grilované krevety

Gambas – tygří krevety

Maso – carne

Espetada regional – hovězí maso na jehle

Carne Vinha D'Alhos (Carne Vinho e Alhos) – vepřové na víně s česnekem

Lombo de porco – vepřová svíčková

Costelada de borrego – jehněčí kotleta

Costelada de vitela – telecí kotleta

Cozido á Portuguesa – vařené maso po portugalsku

Dobrada com feijao branco – dršťky s bílými fazolemi

Feijoada – jídlo připravené z fazolí a masa

Cabrito assado – kůzlečí pečeně

Leitao assado – pečené mladé vepřové maso

Drůbež – aves

Arroz do pato – rizoto s kachním masem

Pato assado – pečená kachna

Frango grelhado – grilované kuře

Perdiz assado – pečená koroptev

Peru recheado – plněná krůta

Přílohy – acompanhamentos

Batatas cozidas – vařené brambory

Batatas fritas – hranolky

Batatas assadas – pečené brambory

Batata doce – sladké brambory

Arroz – rýže

Milho frito – smažené kukuřičné kostky

Massa – těstoviny

Bolo do caco com manteiga de alho – bílý chléb (připravovaný ze sladkých brambor) s česnekovým máslem

Pão – chléb

Zákusky – sobremesas

Bolo de mel – tradiční „medový“ koláč (z melasy)

Pudim de maracuja – mučenkový pudink

Pudim de caramel – vaječný karamelový pudink

Musse de chocolate – čokoládová pěna

Salada da fruta – ovocný salát

Nápoje

Typické nápoje

Água – voda

Sumo – šťáva

Cerveja Coral – pivo Coral (madeirské)

Vinho tinto – červené víno

Vinho branco – bílé víno

Vinho madeira – madeira (dezertní víno)

Licor de maracuja – mučenkový likér

Licor de castanha – kaštanový likér

Ginja – třešňový likér

Sidra – jablečný mošt (alkoholický)

Nikita – míchaný nápoj typický pro vesnici Camara de Lobos, který se skládá z piva, bílého vína a ananasové zmrzliny

Poncha – míchaný nápoj z pálenky z cukrové třtiny, medu a čerstvé šťávy

 Pláže

Přírodních písčných pláží má Madeira poměrně málo. Ve Funchalu je v nejzápadnější části města pláž Praia Formosa, z velké části kamenitá, ale částečně i s černým pískem (pod hotelem Orca Praia).

Další pláž s černým pískem najdete na severní straně ve vesnici Seixal nebo na východním výběžku ostrova Ponta de São Lourenço u města Caniçal – pláž Prainha. Na Madeiře jsou dvě uměle vybudované pláže, které mají písek dovezený z Afriky a z Portugalska. Jedna je na jihozápadním pobřeží v Calhetě a druhá na jihovýchodě v Machicu. Na jižním pobřeží Porto Santo si můžete užívat 9 km dlouhé přírodní zlaté písčné pláže.

Pokud byste chtěli vyzkoušet něco trochu výjimečného, doporučujeme koupání v lávových bazénech v městečku Porto Moniz a ve Funchalu u pláže Praia Formosa.

Oblíbená na koupání jsou také lida (Funchal a Caniço do Baixo) – koupací komplexy s terasami na slunění, přístupem do oceánu po schůdkách či po žebříku a některé i s bazény s mořskou vodou. Vstupné za poplatek.

Doprava

Taxi

Taxi seženete všude. Je potřeba se na začátku s řidičem domluvit na ceně jízdy. Většina vozů má taxametr, přesto byste si měli být jistí, že zaplatíte jen za ujeté kilometry. Večer je cena obvykle vyšší než přes den.

Autobusy

Autobusová doprava po ostrově je přizpůsobena hlavně podmínkám místních obyvatel, a proto je pro turisty často na poznávání ostrova komplikovaná. Autobusy společností jsou barevně odlišené podle toho, v jaké části ostrova jezdí, a také terminál v centru Funchalu je u každé společnosti jinde. Do nejvyšších oblastí ostrova místní doprava nejezdí. Pro dopravu ve Funchalu a okolí fungují žluté autobusy společnosti Horários do Funchal.

Jízdenku na městskou autobusovou dopravu si můžete koupit v předprodeji nebo přímo u řidiče ve formě dobíjecí karty GIRO.

Jak cestovat městskými autobusy ve Funchalu?

Aby autobus ve stanici zastavil, musíte na něj mávnout.

Nastupuje se vždy předními dveřmi.

Pokud budete chtít vystoupit, stiskněte tlačítko na znamení.

Podrobný plán tras městských i meziměstských autobusů dostanete v Turistické informační kanceláři na Avenida Arriaga v centru Funchalu.

Jízdenky – GIRO

GIRO jsou dobíjecí karty s určitým počtem jízd nebo s denními tarify. Při nástupu do autobusu je třeba kartu přiložit ke žluté čtečce, která z ní odečte jednu jízdu. Každý cestující musí mít vlastní kartu, nelze odečíst více jízd současně.

Pronájem automobilů

Pokud se nechcete spoléhat na místní dopravu, můžete si vypůjčit vůz. Doporučujeme ale předem konzultaci s vaším průvodcem. Jedině tak budete mít jistotu, že nenarazíte na podvodné prodejce. Průvodce vám vždy poradí nejlepší řešení. Navíc má cestovní kancelář v destinaci uzavřené i smlouvy s partnery, což vám zaručí jak kvalitu všech služeb, tak mnohdy i výhodnější ceny.

Dopravní předpisy

Na Madeiře platí evropská pravidla silničního provozu a mezinárodní značení. Bezpečnostní pásy jsou povinné a v krvi vám mohou zjistit maximálně 0,5 promile alkoholu (pokud ale budete mít půjčený vůz, nebude bráno pojištění v potaz). Nejvyšší povolená rychlost ve městech je 50 km/h, na rychlostních silnicích 90 km/h.

Peníze a měna

Měnovou jednotkou je euro (€).

Banky

V bankách po vás budou vždy chtít cestovní doklad pro identifikaci. Banky si za výměnu peněz účtují poplatky, přesto jsou ale menší než například na hotelové recepci.

Směnárny

Výměna peněz ve směnárnách je často výhodnější než v hotelech, ale zase méně výhodná oproti bankám.

Internet

Na ostrově jsou internetová centra ve Funchalu. Můžete se připojit i na WiFi síť, kterou má většina hotelů, barů a kaváren.

Pošta

Pošty jsou označovány červenobílou cedulí s nápisem Correios nebo CTT. Na některých poštách najdete oddělené vnitrostátní a mezinárodní dopisnice. Standardně lze posílat expres i doporučeně (correio registado). Známký (selos) jsou k dostání na poštách, v obchodech s vyvěšeným červenobílým znakem Correios (CTT) a v prodejnách automatech.

Telefonování

Telefonovat můžete přímo z hotelu, z pošty (jsou označeny Correios nebo CTT). Pro mezinárodní hovory použijte předvolbu pro Českou republiku +420, pro Slovenskou republiku +421. Volat můžete i ze svého mobilního telefonu. O cenách hovorů se informujte u svého mobilního operátora.

Kontakty na úřady

Velvyslanectví České republiky

Embaixada da República Checa
Rua Pero de Alenquer, 14
Lisboa 1400-294
tel.: 00351-21-301 04 87

Velvyslanectví Slovenské republiky

Embaixada da República Eslovaca
Avenida da Liberdade 200, 5 Esq
1250-147 Lisboa
tel.: 00351-21-354 98 38
fax: 00351-21-352 08 92

Bezpečnost a kriminalita

Madeira je pro turisty jednou z nejbezpečnějších destinací na světě. Ke krádežím může někdy dojít v chudinských čtvrtích. Raději nikdy nenechávejte nic cenného v automobilu, a to ani v kufru. Cennosti uložte do hotelového trezoru nebo na recepci. Každou krádež musíte ohlásit na policii do 24 hodin. Nezapomeňte si poté pro pojišťovnu vyžádat policejní protokol.

Trezory

Hotel nezodpovídá za peníze, cenné předměty a další osobní věci volně uložené v pokoji. Ani pojišťovna nehradí ztrátu peněz, šperků, šeků a jiných cenných předmětů. Pokud si chcete cokoli bezpečně uložit, využijte bezpečnostní trezor.

Zavazadla

Pokud zjistíte, že bylo vaše zavazadlo během přepravy poškozeno nebo jeho obsah není v pořádku, kontaktujte leteckou společnost nejpozději do 7 dnů. Po tomto termínu vám škoda nebude nahrazena.

Sporty

I na Madeiře můžete trávit dovolenou aktivně. Díky unikátním stezkám podél zavlažovacích kanálů (levadas) si tu přijdou na své zejména milovníci pěší turistiky a panenské přírody. Podobné trasy existují sice i v jiných zemích, nejsou ale tak rozsáhlé a snadno dostupné jako na Madeiře. Levády tvoří zhruba 2 500 km dlouhou síť a stezky kolem nich jsou většinou pozvolné a nesmírně zajímavé.

Koupání

Madeirské pobřeží strmě padá do vod oceánu. K vodě se většinou dostanete jen přes nebezpečná skaliska, několik oblázkových zátok a pláží ale přece jen najdete. Písečná pláž Prainha je u města Caniçal, další, menší je ve vesnici Seixal a uměle vytvořené pláže jsou v oblastech Calheta a Machico. Další možnosti koupání jsou v oblastech Caniço do Baixo, Garajau, Funchal, Ribeira Brava nebo Porto Moniz.

Potápění

Na pobřeží Garajau je jedna z prvních podmořských rezervací v Evropě. Uvidíte tam hejna pestrobarevných ryb i jiných mořských živočichů.

Golf

Madeira má dvě golfová hřiště – Palheiro Golf a Santo da Serra Golf. Jedno golfové hřiště je i na Porto Santo.

Zábava, noční život

V centru města Funchal, hlavně u přístavu, je množství barů a diskoték, které ožívají především koncem týdne, a to od půlnoci do ranních hodin. Navštívit můžete i jediné kasino na ostrově u hotelu Pestana Casino Park. Některé hotely pořádají pro své hosty vlastní programy, a tak za zábavou nemusíte daleko.

Restaurace

Na Madeiře můžete vyzkoušet řadu restaurací. Spousta z nich dělá denní nabídky v podobě menu nebo sugestão (doporučení) – výhodné menu je často včetně kávy nebo jiného nápoje. Před jídlem se běžně podává předkrm, např. teplý domácí chléb s česnekovým máslem – bolo do caco.

Voda

Na Madeiře je kvalitní pramenitá voda rozváděna po celém ostrově. Pokud přesto máte obavy vzhledem k jinému složení a ošetření vody, v obchodech si můžete zakoupit vodu balenou.

AZ Slovníček

Na Madeiře se mluví dialektem, který je někdy od portugalštiny odlišný. Místní, kteří pracují v cestovním ruchu, běžně mluví anglicky. Převážně se domluvíte i německy nebo španělsky.

Portugalsky	Česky
Sim [si]	Ano
Não [nau]	Ne
Por favor [por favor]	Prosím
Obrigado/a [obrigadu/a]	Děkuji
Desculpe [deškulpe]	Promiňte
Bom dia [bon dia]	Dobry den (do 12 hod.)
Adeus [adeuš]	Na shledanou
Boa tarde	Dobré odpoledne (od 12 hod. do večere)
Boa noite	Dobry večer / dobrou noc (po večeri)
Olá	Ahoj (univerzální pozdrav i při zdravení neznámých osob)
Ontem [ontej]	Včera
Hoje [ože]	Dnes
Amanhã [amaňa]	Zítřa
Aqui [akí]	Tady
Ali	Tam
O que? [u ke]	Co?
Qual? [kual]	Který?
Quando? [kvandu]	Kdy?
Porqué? [porke]	Proč?
Onde?	Kde?
Esse	Tamten
Este [ešte]	Tento
Socorro!	Pomoc!
Páre!	Zastavte!
Pequeno [pekenu]	Malý
Grande	Velký
Bom	Dobry
Mau	Špatný
Aberto [abertu]	Otevřeno
Fechado [fešadu]	Zavřeno
À esquerda [á eškierda]	Vlevo
À direita [á direjta]	Vpravo

Portugalsky	Česky
Cedo [sedu]	Brzy
Tarde	Pozdě / odpoledne
Casa de banho [kaza de baňu]	Toalety
Paragem [parážej]	Zastávka autobusu
Terminal	Konečná stanice
Autocarro [autokaru]	Autobus
Quanto custa isto? [kvantu kušta ištu]	Kolik to stojí?
Queria... [keria]	Chtěla bych...
Estou só a ver [eštu só a ver]	Jenom se dívám
Aceitam cartões de crédito? [aseitam cartojš de crédito]	Berete kreditní karty?
Caro [karu]	Drahý
Barato [baratu]	Levný
Número	Velikost
Branco [branku]	Bílá
Preto [pretu]	Černá
Vermelho [vermelju]	Červená
Azul	Modrá
Verde	Zelená
Amarelo [amarelu]	Žlutá
Banco	Banka
Correios [corejuš]	Pošta
Pastelaria [paštelarija]	Cukrárna
Livraria	Knihkupectví
Kiosque	Tabák
Padaria, boutique de pão	Pekařství
Sapataria	Obuv
Farmácia	Lékárna
Supermercado [supermercado]	Supermarket
Mercado	Tržnice
Restaurante	Restaurace

Portugalsky	Česky
Loja de antiguidades [lóža de antikidádeš]	Starožitnictví
Tem uma mesa livre? [taj uma meza livre]	Máte volný stůl?
Queria reservar uma mesa	Chtěl bych si rezervovat stůl
A conta por favor	Účet prosím
Sou vegetariana [sou vežetarijana]	Jsem vegetariánka
A lista [a lišta]	Jídelní lístek
Pequeno-almoço [pekenu almosu]	Snídaně

Portugalsky	Česky
Almoço [almosu]	Oběd
Jantar [žantar]	Večeře
Entrada	Předkrm
Prato principal	Hlavní chod
Sobremesa	Zákusek
Meia-dose	Poloviční porce
Um copo	Sklenice
Uma garrafa	Láhev
Uma faca	Nůž
Um garfo	Vidlička
Uma colher [uma kuljer]	Lžice
Um prato	Talíř

Zdravotní péče

Lékařská péče

Pokud jste si prostřednictvím cestovní kanceláře uzavřeli cestovní pojištění u ERV Evropské pojišťovny, kontaktujte v případě zdravotních obtíží vašeho průvodce nebo linku asistenční služby Euro-Center Prague. Linka je vám k dispozici 24 hodin denně na telefonním čísle +420 221 860 606. Pečlivě si uschovejte veškerá potvrzení od lékaře. Na základě podmínek sjednaných ve smlouvě vám po návratu pojišťovna náklady spojené s ošetřením uhradí.

Lékárny

Lékárny jsou označeny zeleným křížem a názvem Farmácia. Ve Funchalu jich najdete několik a dále v každém větším středisku.

Nakupování

Suvenýry

Na Madeiře koupíte řemeslné výrobky i umělecká díla. Suvenýry pořídíte na tržnici ve Funchalu, v kamenných obchodech na ulicích nebo v obchodních centrech. Madeira se proslavila jemnou výšivkou – madeirou – nebo proutěnými výrobky. Často se setkáte i s pletenými svetry nebo čepicemi z ovčí vlny. Hodnotným suvenýrem jsou i parfémy, převážně s květinovou vůní, a lávové šperky. Oblíbené jsou i místní pochoutky a lihoviny vlastní výroby. Typický je madeirský koláč (bolo do mel) a madeirské víno.

Obchody

Většina obchodů je otevřena ve všední dny od 9.00 do 18.00 hodin, některé i do 19.00 hodin. V sobotu je provoz běžně pouze do 13.00 hodin, v neděli je oficiálně zavřeno. Do větších supermarketů a obchodních domů se můžete vypravit každý den od 9.00 do 22.00 hodin. Kreditní karty jsou přijímány ve většině obchodů, cestovní šeky jen omezeně.

Trhy

Na tržištích pořídíte čerstvou zeleninu a ovoce, ryby, květiny nebo suvenýry. Některé trhy ve vesnicích jsou zaměřené na starožitnosti a řemeslné výrobky. Otvírací doba tržnice v Mercado dos Lavradores je ve všední dny od 8.00 do 19.00 hodin (v pátek od 7.00 do 20.00 hodin), v sobotu od 7.00 do 14.00 hodin.

Spropitné

V restauracích se nechává 5–10 % spropitného z celkového účtu. Malé spropitné se dává také pokojským, recepčním, číšníkům, řidičům autobusů, průvodcům atd.

Elektrický proud

V elektrické síti je standardní napětí 220 V se zásuvkami kontinentálního typu.

Zajímavá místa

Camacha

Většina proutěného zboží, které se prodává ve Funchalu, se vyrábí v obci Camacha a okolí. V jinak poklidné vesnici stojí velká dílna, kde spatříte od podlahy ke stropu předměty z proutí – od ráků na obrazy, koster postelí a kolébek až po křesla. Často zde uvidíte zručné košíkáře při práci, jak ohýbají kolem rámu vrbové pruty zbavené kůry a zhotovují koš na prádlo nebo květináč.

Camara de Lobos

Rybářskou vesnici maloval sám Winston Churchill, který v 50. letech na Madeiře často pobýval. Jeho jméno nesou bary a restaurace i místo u hlavní silnice na východ od přístavu, kde si velký státník vždy postavil stojan (je označeno pamětní deskou). Tato vesnice je jedním z hlavních center výlovu ryby espady (tkaničnice tmavé), která nechybí na žádném jídelním lístku na ostrově. Rybáři žijí v přízemních obydlích podél přístavního nábřeží.

Curral das Freiras

Curral das Freiras je obydlené údolí (skalní kotel), kde se v roce 1566 usadily jeptišky z kláštera Convento de Santa Clara, aby se ukryly před ničivým nájezdem pirátů. Nejlépe si vesnici budete moci prohlédnout z vyhlídky Eira do Serrado.

Canical

Canical byl kdysi centrem madeirského velrybářského průmyslu. Lov velryb se zastavil až v roce 1981, kdy byly vody kolem Madeiry vyhlášeny za rezervaci mořských savců. Dnes tu můžete navštívit Muzeum velrybářství (Museu da Baleia). Právě tady se natáčely scény pro film Johna Hustona Moby Dick (1956).

Machico

Machico je druhým nejvýznamnějším městem Madeiry. Právě tady se poprvé vylodili portugalští námořníci v roce 1419 a posléze začali zakládat první obec. V kostele Igreja Matrizna Largo do Município si na hlavním oltáři všimnete sochy Panny Marie. Nachází se zde také jedna z mála zlatých písčných pláží.

Santana

V Santaně stojí bezmála sto doškových trojúhelníkových domků O Colmo. Několik z nich je zpřístupněno veřejnosti.

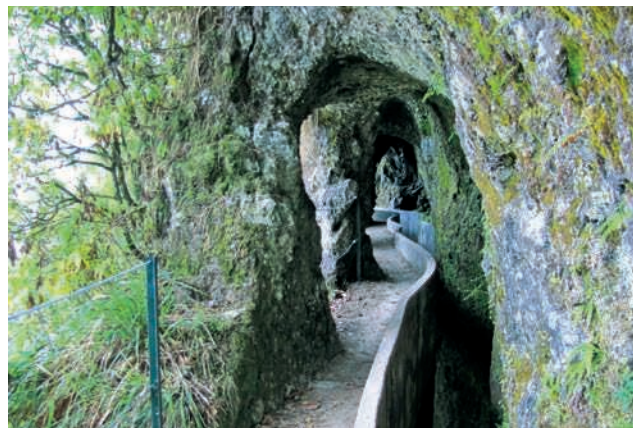
Porto Moniz

Vesnice s přírodními lávovými bazény, příjemnou promenádou a akváriem.

Ribeiro Frio

Ribeiro Frio je pěkné místo se pstruží farmou obklopenou půvabnou zahradou. Odtud se můžete vydat na dva nejkrásnější výlety podél levád. Dvanáctikilometrová trasa do Portely vede hornatou krajinou s nádhernými výhledy na oceán (z bezpečnostních důvodů někdy bývá uzavřena). Daleko kratší je dvacetiminutová procházka na vyhlídku Balcões.

Ribeira Brava

Ribeira Brava je malé oblíbené rekreační středisko na slunném jižním pobřeží Madeiry. Pyšní se oblázkovou pláží a rybářským přístavem, k němuž vede směrem od centra města podchod. Na hlavním náměstí je kostel São Bento, jenž patří k nejzachovalejším na Madeiře.

Pico do Arieiro

Z Funchalu se asi za půl hodiny dostanete autem na Pico do Arieiro, třetí nejvyšší horu Madeiry s 1 818 metry. Cesta vede strmými svahy porostlými vonícími eukalypty a vavříny. Za jasného počasí můžete zahlédnout i nejvyšší horu ostrova Pico Ruivo měřící 1 862 metrů.

Funchal – hlavní město Madeiry

Nachází se zde většina muzeí a historických budov. Návštěvníci pojmenovali toto místo „malý Lisabon“ – strmé uličky s kočičí dlažbou hlavní město Portugalska skutečně připomínají. Hluboká přírodní zátoka Funchalu sem přilákala první osadníky již v 15. století. Na okolních kopcích roste divoký fenykl, funcho, podle něhož Portugalští mořeplavci město pojmenovali. Funchal můžeme rozdělit na tři části. V západní leží turistická zóna, kde se nacházejí všechny

větší hotely, na východ se rozkládá Zona Velha – staré město, spleť někdejších rybářských domků, z nichž mnohé byly upraveny na rušné restaurace. Centrum se vyznačuje historickými budovami a luxusními obchody. Všechny tři oblasti jsou propojeny přímořskou promenádou Avenida do Mar.

Katedrála Sé

Tato katedrála z 16. století je jednou z mála staveb, které zůstaly od prvních dnů osídlení ostrova téměř nedotčeny. Uvnitř vás zaujme především strop vykládaný dřevem a slonovinou, chórové lavice (znázorňující světce, věštce a apoštoly), které si však kvůli tmavému interiéru nelze dobře prohlédnout.

Quinta das Cruzes

V tomto přepyčovém paláci z 19. století jsou vystaveny orientální koberce, porcelán a v suterénu nábytek z mahagonových beden používaných v 17. století pro přepravu cukru. Poté co obchod s cukrem zanikl, z nich byly vytvořeny truhly a kredence. V zahradě spatříte starobylé náhrobky a architektonické fragmenty, mezi nimi i dva vyřezávané okenní rámy z r. 1507 s motivy lan, postav akrobatů a lidožravých lvů v madeirském manuelském slohu.

Convento de Santa Clara

Klášteř sv. Kláry, založený roku 1496, se nachází naproti Quinta das Cruzes. Zakladatel města João Gonçalves Zarco má hrobku v hlavním kostele. Stěny kostela zdobí vzácné azulejos ze 17. století.

Adegas de Sao Francisco

Původní františkánský klášter, který je dnes proměněný ve vinné sklípky. Můžete tu ochutnat víno vyrobené právě před více než 150 lety, ale samozřejmě i mladší a levnější ročníky.

Museu de Arte Sacra – Muzeum sakrálního umění

Madeirští kupci, kteří bohatli z výnosného obchodu s cukrem, se snažili dosáhnout spasení tím, že pro místní kostely nechávali malovat obrazy, sochy, vyšívat roucha a iluminovat zpěvníky. Stovky takovýchto exponátů, včetně několika mistrovských děl, si můžete prohlédnout v muzeu, jež dnes sídlí v bývalém biskupském paláci z roku 1600.

Fortaleza Sao Tiago

Zrestaurovaná pevnost na nábřeží z roku 1767, z níž je úchvatný panoramatický pohled na město. Dnes tu sídlí Muzeum současného umění.

Mercado dos Lavradores

Budova této pestrobarevné kryté tržnice má tři poschodí, jež obklopuje otevřené nádvoří. Prodejci tu nabízejí květiny, ovoce, produkty od košíkářů, farmářů a rybářů z celé Madeiry. V pátek spatříte prodejce i v bočních uličkách starého města, někdejší rybářské čtvrti, která je nyní plná obchůdků, pouličních kaváren a barů.

Monte

Monte je oblíbeným turistickým místem už od 19. století. Původně sem vedla i železnice, která přepravovala cestující z výletních lodí z přístavu. Dráha byla zrušena v r. 1939, dochovaly se jen stanice a viadukt, jež jsou dnes součástí veřejných kaskádovitých zahrad. Projdete-li jimi, po chvíli se ocitnete u kostela Nossa Senhora do Monte z počátku 19. století, kde jsou uchovávány ostatky posledního habsburského císaře Karla I. Kostel je zasvěcen Panně Marii z Monte, patronce Madeiry, a je cílem pouti, která se každoročně koná 15. srpna (slavnost Nanebevzetí Panny Marie).

Tato oblast se proslavila také díky „toboganu“, jednomu z nejstarších dopravních prostředků na ostrově – proutěným košům na ližinách. Dnes slouží výhradně jako turistická atrakce a vy si můžete jízdu na těchto dřevěných saních také vyzkoušet.

Jardim Tropical Monte Palace

Zahrady s bludištěm chodníků, mostů, letohrádků, kašen a kaskád byly vytvořeny v roce 1894. Rozkládají se na ploše 7 ha a sahají až dolů do údolí. Jednotlivé části jsou věnovány madeirské flóře, jihoafrickým druhům rodu Protea, rostlinám z Japonska a Číny, azalkám, kaméliím a orchidejím. Projdete-li jimi, po chvíli se ocitnete u kostela Nossa Senhora do Monte, jehož dvouvěžové průčelí shlíží dolů na správní středisko ostrova.

Jardim Botánico

Tuto botanickou zahradu by si neměl nechat ujít žádný milovník květin. K vidění jsou mimo jiné třeba pouštní kaktusy, orchideje z deštných pralesů a jihoafrické porosty nebo dračince původem z Madeiry.

Ostrov Porto Santo

Ostrov leží 43 km na severovýchod od Madeiry a turisté ho mohou zahlédnout před přistáním na madeirském letišti. Krajina tohoto ostrova je protikladem Madeiry – kromě zimního období vypadá jeho povrch jako poušť okrové barvy.

Podstatně méně obydlený ostrov tvoří velká rovina s ojedinělými kopci na severovýchodě a jihovýchodě ostrova. Nejvyšší horou je Pico do Facho (517 m). Turisté sem přijíždí za klidem a za 9 km dlouhou zlatavou písčnou pláží na jižním pobřeží.

Historické zajímavosti ostrova Porto Santo

Jedinou pozoruhodnou historickou památkou na ostrově je Casa de Colombo (dům Kryštofa Kolumba), kde se seznámíte se životem tohoto známého mořeplavce.

Kostel Igreja Matriz pochází z roku 1430 a uvnitř spatříte velký stříbrem zdobený ebenový tabernákl, dar Manuela I. Velmi pěkný je také dřevěný strop.

